

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Pohjoisen perhepäivähoito 2017 - 2018

Helsinki

Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa.

Varhaiskasvatustyön tavoitteita tukeva toimintakulttuuri luo suotuisat olosuhteet lasten kehitykselle, oppimiselle, osallisuudelle, turvallisuudelle, hyvinvoinnille sekä kestäväälle elämäntavalle

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Perhepäivähoidossa / ryhmäperhepäivähoidossa lapsiryhmä on pieni. Kodinomainen ja rauhallinen kasvuympäristö, säännöllinen päivärytmi sekä tuttu hoitaja / hoitajatiimi antaa hyvät puitteet sille, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi, mikä edesauttaa lapsen osallisuutta, oppimista, kasvua kehitystä ja viihtymistä perhepäivähoidossa / ryhmäperhepäivähoidossa. Hoitajan ja lasten sekä lasten väliset vuorovaikutussuhteet ovat merkityksellisiä. Lapset pääsevät seuraamaan ja osallistumaan kodin arkiaskareisiin. Kestävä elämäntapa – roskien ja jätteiden lajittelu ja kierrätys opitaan käytännön kautta. Lähiympäristön tarjoamat kulttuuritilaisuudet ja kirjastokäynnit rikastuttavat lapsen kokemusmaailmaa.

Toimintavuonna 2017 -2018 panostamme seuraaviin asioihin:

Hoitaja / hoitajatiimi luo lämpimän, positiivisen, kiireettömän ja turvallisen ilmapiirin, missä lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja hänen on helppoa ilmaista itseään ja oppia uutta.

Hoitaja on aktiivisesti läsnä, kuuntelee ja havainnoi lapsia arjen eri tilanteissa ja oppii tuntemaan lapsen vahvuudet, taidot, tunnetilat ja kiinnostuksen kohteet.

Lapsilla on päivän eri tilanteissa mahdollisuuksia spontaaniin vuorovaikutukseen toisten lasten ja hoitajan kanssa sekä kysymysten tekoon ja asioiden pohtimiseen yhdessä hoitajan kanssa.

Hoitaja on sensitiivinen niin lapsen sanallisille kuin lapsen ilmein ja elein tehdyille toiminta-aloitteille ja hän ottaa lapsen tarpeet ja toiveita huomioon arjen toiminnassa.

Lapsen opetellessa uusia asioita hoitaja innostaa ja kannustaa lasta yrittämään ja kokeilemaan sekä auttaa ja ohjaa, kun lapsi tarvitsee apua. Iloitaan yhdessä onnistumisista.

Oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta.

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Toimintavuonna 2017 – 2018 painotamme erityisesti lasten päivittäistä ulkoilua ja monipuolista liikkumista erilaisissa ympäristöissä. Lasten liikkuminen ja leikkiminen mahdollistetaan sisällä ja ulkona. Lauluilla ja loruilla on tärkeä sija perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon arjessa.

- Perhepäivähoidossa / ryhmäperhepäivähoidossa ulkoillaan säännöllisesti aamu- ja iltapäivisin sääolosuhteet huomioon ottaen joko omalla pihalla tai lähialueen metsässä ja puistoissa, missä on erilaisia liikuntaan innostavia liikunta- ja toimintavälineitä kuin hoitokodin pihalla. Ulos lähettäessä ja sisälle tultaessa useiden ryhmien lapset saavat harjoitella portaissa kulkemista. Hoitaja innostaa ja kannustaa lasta liikkumaan niin pihalla kuin puistossa eikä aseta liikaa liikkumista rajoittavia kieltoja liiallisella turvallisuushakuisuudella; lapsi saa harjoitella liikkumista ikäänsä ja kehitystasoonsa sopivalla tavalla ja saa kokeilla ja toistaa oppimiaan taitoja. Hoitaja havainnoi lapsen liikkumisen taitoja, auttaa ja ohjaa tarvittaessa. Ulkona lasten omaehtoisen liikkumisen lisäksi hoitajan ohjaamat perinne- ja liikuntaleikit innostavat lapsia reippaaseen liikuntaan. Syksyllä lasten kanssa haravoidaan lehtiä pihalla, talvella lapioidaan ja kolataan lunta pihalla, lasketaan mäkeä ja nautitaan erilaisesta talviliikunnasta ja yhdessä puuhailusta.
- Hoitaja opettaa lapsille turvallista liikkumista lähiympäristön retkillä ja liikenteessä.
- Metsäretkillä ja lähiluonnossa lapsi saa opetella liikkumaan vaihtelevassa maastossa. Metsä on monipuolinen oppimisympäristö, mistä löytyy paljon tutkittavaa ja yhdessä ihmeteltävää.
- Liikuntahallin (Maunula ja Oulunkylä) salivuoro mahdollistaa lasten liikkumisen ja erilaisten liikuntavälineiden käytön sekä aikuisen ohjaamat liikunnalliset sääntöleikit ja erilaisen ohjatun liikunnan isossa liikuntasalissa. Perhepäiväkodin ja ryhmäperhepäiväkodin sisätiloissa lapsi liikkuu leikkiessään ja touhutessaan muiden lasten kanssa. Pienissäkin tiloissa hoitaja voi oppimisympäristöä ja tiloja muunnellen ja liikunnalle tyhjää tilaa raivaamalla rakentaa pienelle lapsiryhmälle lasta liikkumaan innostavia tempuratoja ja toteuttaa liikuntaleikkejä, satujumppaa ja tanssia ym. musiikkiliikuntaa.
- Perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoidossa lasten kanssa loruillaan ja lauletaan leikin ja arjen muiden toimintojen lomassa. Tuttu loru tai laulu lohduttaa ja rauhoittaa pukemistilanteessa ym. perushoitotilanteissa ja kävelymatkakkin sujuu joskus reippaammin laulellen. Perhepäivähoitajat voivat yhdessä lastensa kanssa osallistua alueella järjestettyihin musiikkituokioihin ja -tilaisuuksiin tai suunnitella ja toteuttaa yhdessä ohjatun musiikkituokion ryhmiensä lapsille esim. leikkipuiston tiloissa. Ryhmäperhepäiväkodeissa hoitajat järjestävät ryhmän lapsille musiikkituokioita, jolloin lauletaan ja leikitään yhdessä, soitetaan rytmisoittimilla ja toistetaan tuttuja, lasten toivomia lauluja, välillä tanssitaan musiikin tahdissa.

Leikki ja monipuoliset työtavat

Miten leikki näkyy ryhmässä, tilat, leikit, mahdolliset sopimukset
Aikuisen rooli, havainnointi, dokumentointi

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Perhepäivähoidon / ryhmäperhepäivähoidon arjessa lapsi saa leikkiä päivittäin sisällä ja ulkona niin saman ikäisten kuin eri-ikäisten lasten leikkiryhmissä.

Hoitaja järjestää lapsille leikkiin houkuttelevan, turvallisen ja rauhallisen leikkiympäristön lasten ikä ja tarpeet huomioiden sekä heidän toiveitaan kuunnellen. Leikkivälineet ovat lasten saatavilla ja eri-ikäisille lapsille sopivia.

Leikki lähtee yleensä lasten omista aloitteista ja heidän kokemusmaailmastaan, ja on lasten itsensä kehrittelemää. Hoitaja auttaa leikin aloittamisessa ja lopettamisessa. Hän tukee kaverisuhteiden muodostumista ja toisten huomioonottamista leikissä. Hoitaja havainnoi lasten leikkiä ja hyödyntää saamaansa tietoa lasten leikin rikastuttamiseksi. Hoitaja osallistuu tarvittaessa leikkiin lasten leikkitaidot ja ikä huomioon ottaen sekä mahdollistaa leikin kehittymisen ja leikkirauhan. Hoitaja / hoitajatiimi opettaa lapsille erilaisia laulu-, liikunta-, sääntö- ja perinneleikkejä, joita leikitään yhdessä.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Arvioimme miten onnistumme:

Havainnoimme ja osallistumme lasten leikkiin, saamme tietoa lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta, heidän kiinnostuksen kohteistaan ja elementtejä ryhmän varhaiskasvatuksellisiin sisältöihin.

Osaamme perustella toimintamme pedagogisen sisällön.

Varmistamme, että toimintamme perustuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteille.

Toimintamme vastaa laaja-alaisen osaamisen tavoitteita sisältäen monipuolisesti kaikki oppimisen eri alueet.

Olemme dokumentoineet monipuolisesti yhdessä lasten kanssa toimintaa.

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Havainnoimme lapsia päivittäin arjen eri toiminnoissa lasten toimintaa seuraten, lapsi tulee kuulluksi ja yksilöllisesti kohdatuksi.

Keskustelemme lasten vanhempien kanssa päivittäin ja käymme joka vuosi vanhempien kanssa lapsen vasu-keskustelun, missä arvioimme myös toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Jokainen perhepäivähoitaja ja ryhmäperhepäiväkoti hakee itselleen parhaiten sopivat dokumentoinnin välineet, jotka auttavat perhepäivähoitajaa / ryhmäperhepäiväkodin henkilöstöä tuntemaan lasta ja heidän välisiä suhteita ja kiinnostuksen kohteita paremmin sekä suunnittelemaan ja kehittämään toimintaa ja lasten hyvinvointia heidän tarpeidensa mukaisesti.

Käytössä olevia dokumentoinnin välineitä: havaintojen kirjaaminen vihkoon, valokuvat, kasvun kansiot ja lasten tuotokset.

Ryhmäperhepäiväkodin henkilöstö keskustelee havainnoistaan ja arvioi toiminnan onnistumista työtiiminsä kanssa. Perhepäivähoitaja voi pyytää tiiminsä perhepäivähoitajalta apua lapsen / lapsiryhmän havainnoimiseen ja keskustella niistä hänen kanssaan.

Toiminnan arviointia ja sen kehittämistä tapahtuu keskusteluissa esimiehen kanssa. Tammikuussa 2018 esimies käy keskustelun jokaisen ryhmäperhepäiväkodin tiimin kanssa ryhmän toimintasuunnitelmasta ja oppimisympäristöstä, miten siinä näkyvät lasten vasuista nousseet tavoitteet sekä yksikköemme toimintasuunnitelmassa sovitut asiat. Perhepäivähoitajien tammikuun työkokousillassa teemana on myös ryhmän toiminnan ja oppimisympäristön suunnittelu em. periaatteiden mukaisesti.

Yhteistyö ja viestintä

Huoltajien osallisuus

Miten eri tavoin huoltajat saavat vaikuttaa toimintaan, minkälaisia osallistumisen muotoja on suunniteltu

Miten huoltajille viestitään toiminnasta, miten huoltajat voivat osallistua toimintasuunnitelman tekoon

Monialainen yhteistyö

Mitä muita yhteistyökumppaneita ja minkälaisia yhteistyörakenteita yksiköllä on

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Vanhempien kanssa keskustellaan lapsen päivästä lapsen tuonti- ja hakutilanteissa päivittäin. Vanhempien ja perhepäivähoitajan / ryhmäperhepäivähoitajien toimiva vuorovaikutus on tärkeää. Jokaisen mielipiteitä arvostetaan.

Lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Vanhemmat tuovat oman näkökulmansa varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan huomioon ryhmän toiminnan suunnittelussa.

Syksyn 2017 aikana järjestetyissä ryhmäperhepäiväkotien ja perhepäivähoidon vanhempainilloissa vanhempia on pyydetty kirjaamaan asioita, jotka heidän mielestään edistävät lapsen hyvinvointia perhepäivähoidossa / ryhmäperhepäivähoidossa ja lapsen mielipuuhiä. Vanhempien tärkeänä pitämiä asioita olivat tuttu hoitaja / hoitajatiimi, ryhmän turvallinen, lämmin ja positiivinen ilmapiiri sekä lapsen kokema turvallisuuden tunne, hyvät vuorovaikutussuhteet hoitajaan ja muihin lapsiin, lasta kiinnostavat ja monipuoliset leikit, kaverisuhteet sekä liikkuminen ja ulkoilu.

Vanhemmat ovat osallistuneet joidenkin yhteisten tapahtumien järjestämiseen alueen perhepäivähoidon lapsiryhmille sekä ryhmäperhepäiväkodin lapsiryhmälle.

Toiminnasta viestitään vanhemmille suullisesti ja kirjallisesti erilaisin paperisin tiedottein. Kaksikielisillä perheillä voidaan tarvittaessa käyttää reissuvihkoa. Aloitus- ja vasu-keskusteluissa käytämme tarvittaessa tulkkia.

Joitakin tiedotteita on lähetetty sähköpostitse vanhemmille. Sosiaalisen median käyttöä kehitellään.

Jokaiselle perhepäivähoidossa olevalle lapselle on nimetty alueen päiväkotia lapsen varahoitopäiväkodiksi.

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

Tutustuminen päivähoitoon

Lapsen vasuprosessi –yhteisesti sovitut käytännöt

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Perhepäivähoidon ohjaaja kertoo lapsen vanhemmille noin viikon pituisen tutustumisjakson tarpeellisuudesta ennen varsinaisen päivähoiton aloitusta, mikä otetaan huomioon päivähoiton aloituspäivää sovittaessa. Tutustumisjakson aikana lapsi tutustuu hoitopaikkaansa ensin yhdessä vanhemman kanssa, minkä jälkeen lapsi voi jäädä yksin hoitopaikkaan pikku hiljaa hoitoaikaa pidentäen.

Saatuana päätöksen päivähoitopaikasta, lapsen vanhempi ottaa puhelimitse yhteyttä hoitajaan, jonka kanssa sovitaan tutustumiskäynti perhepäivähoitajan kotiin tai ryhmäperhepäiväkotiin, jolloin sovitaan mm. tutustumisjaksosta ja aloituskeskustelun ajankohdasta vanhempien kanssa. Vanhempien ja hoitajan vuoropuhelu vahvistaa vanhempien ja hoitajan / ryhmäperhepäiväkodin henkilöstön välistä luottamusta. Hyvä suhde lapsen ja hoitajan välillä auttaa lasta kokemaan olonsa turvalliseksi uudessa ympäristössä.

Hoitaja tutustuu lapseen ja havainnoi hänen kiinnostuksen kohteitaan ja seuraa hänen ryhmässä toimimistaan.

Lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa noin kahden kuukauden kuluttua päivähoiton aloittamisesta.

Helsingin yhteiset tavoitteet vuodelle 2017

Varhaiskasvatus on mukana ”Suomi 100 Suuri Lukuseikkailu” hankkeessa tiiviissä yhteistyössä kaupunginkirjaston kanssa. Jokaisessa päiväkodissa on järjestetty lapsille ja perheille 1-2-tapahtumaa vuoden 2017 aikana.

Asiakkaiden osallisuus on vahvistunut. Lapset ja perheet saavat mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmien tekemiseen kaikissa toimipisteissä, joissa toimintasuunnitelma tehdään.

Näin meidän yksikössä on sovittu:

Oulunkylän ja Metsälän alueen ryhmäperhepäiväkodit osallistuvat Oulunkylän kirjastossa 5.12.2017 avattavaan päivähoiton Suomalaiset kansansadut –taidenäyttelyyn. Lasten vanhemmat ovat saaneet kutsun näyttelyyn avajaisiin. Vanhemmilla on mahdollisuus tutustua näyttelyyn myös kirjaston aukioloaikoina joulukuussa. Kirjastosta käydään usein lainaamassa kirjoja lasten kanssa ja osallistutaan kirjaston järjestämille satutuokioiden ja elokuviin.

Syksyn 2017 perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäiväkotien vanhempainilloissa vanhemmilta on kysytty lasten mielipuuhiista ja lasten hyvinvointia edistävästä asioita. Näitä on huomioitu yksikön toimintasuunnitelmassa ja ryhmän toimintaa suunniteltaessa.

Vanhemmat ovat olleet mukana ryhmäperhepäiväkodin pihaliikuntatuokiolla ja osallistuneet myös joidenkin yhteisten tapahtumien kuten ryhmäperhepäiväkodin liikuntailtapäivän järjestämiseen. Lapsen äiti ”Nalletohtori” on vierailut eräässä ryhmäperhepäiväkodissa ja toisessa ryhmäperhepäiväkodissa vanhempi on ollut ohjaamassa satujuogaa lapsille yhdessä hoitajan kanssa. Isät ovat olleet mukana ryhmäperhepäiväkodin isänpäiväaamiaisella. Joissakin ryhmissä vanhemmat on kutsuttu mukaan juhlistamaan Suomen 100-vuotispäivää, toisissa ryhmissä vanhemmat ovat saaneet kutsun perinteiseen joulujuhlaan.